

AZ INSTITUTE FOR SCIENTIFIC INFORMATION GÉPI ADATBÁZISAINAK ALAPJÁT KÉPEZŐ FOLYÓIRATOK HOZZÁFÉRHETŐSÉGE MAGYARORSZÁGON

Bükyné Horváth Mária

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára

Napjainkban, a csaknem minden tudományterületen publikált, egyre növekvő mennyiségű információáradatban [1, 2] való gyors eligazodás a tudományos kutatók és a kutatást szervezők által egyre nehezebben valósítható meg. A tudományos kutatás információellátása problémájának megoldása nagy és kis országot egyaránt érintő feladatként jelentkezik. A szakirodalmi információáradatban való eligazodás legeredményesebben gépi adatbázisok segítségével oldható meg [3–5]. A magyarországi tudománypolitikai döntések a Magyar Tudományos Akadémiára bízta az alapvető információellátás korszerűsítésének megoldását. MÁRTA FERENC a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, a *Tudományos információ és az Akadémia* c. cikkében [6] az Akadémia részéről az *elkövetkező évek egyik legjelentősebb feladatának* tekinti az információellátás korszerűsítésének megvalósítását.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára a 15271/77 sz. rendeletében az Akadémiai Könyvtárt bízta meg e feladat gondozásával, együttműködésben a tudományági főosztályokkal és az érdekelt intézetekkel.

Az Akadémiai Könyvtár vezetősége és szakemberei – a most napirenden lévő információ korszerűsítési programot megelőzően is – érzékelték e feladat megoldásának szükségességét és sürgető voltát. Ezt bizonyítja az Akadémiai Könyvtár munkatársainak a témához közvetve vagy közvetlenül kapcsolódó publikációs tevékenysége is [7–11].

RÓZSA GYÖRGY és BRAUN TIBOR *A szakirodalmi információ korszerűsítése a Magyar Tudományos Akadémián* c. tanulmányukban [12] az Akadémia által létrehozandó számítógépes szakirodalmi információs rendszer kiindulópontját ismertetik és számba veszik azokat a reális lehetőségeket, amelyek a magyar kutatás számára a számítógépes szakirodalmi információellátás megszervezése szempontjából szóba jöhetnek. Az *Institute for*

Scientific Information (ISI) adatbázisait tartják – egyéb rendszerek alapos tanulmányozása után, mint első lépést, – a hazai kutatás igényeihez leginkább megfelelőeknek.

Az ISI két adatbázisa: a *Science Citation Index* és a *Social Sciences Citation Index*. Ezek az adatbázisok multidiszciplináris jellegűek és összeállításuk, felépítésük részben egy új módszeren, a hivatkozások összekapcsolásán alapul [13]. Az adatbázisok adottságai egyébként a nevezett intézet vezető munkatársainak az MTA-n 1978. június 6–10. között tartott előadásai révén is részletes bemutatást nyertek [14, 15].

Bármely számítógépes adatbázis eredményes hasznosításának elengedhetetlen tárgyi feltételei vannak: ki kell tudni elégíteni azt a várható érdeklődést, amely a feltárt (ti. az adatbázis által feltárt) információk forrását képező dokumentumok iránt fog majd jelentkezni.

Jelen cikkünk elemzéseként készült a Magyar Tudományos Akadémia szakirodalmi információs programjának korszerűsítéséhez, az Akadémiai Könyvtár keretében folyó előkészítő munkálatok során. Célkitűzése, hogy a címben megnevezett két gépi adatbázis által feldolgozott *folyóiratok hazai hozzáférhetőségét sokoldalúan mutassa be.*

A Science Citation Index forrás-folyóiratainak hozzáférhetősége Magyarországon

Felmérésünk és vizsgálódásaink alapját az ISI 1976. évi folyóiratjegyzéke képezte. Ez a jegyzék – saját meghatározása alapján – tudományszakilag összetett, a világ különböző helyein publikált és az adatbázis működtetői által legfontosabbnak ítélt *természettudományi és technikai folyóiratok* címét tartalmazza; természetesen azokat, melyek információit az adatbázis feldolgozza. E folyóiratok (szintén az ISI által megfogalmazott jellem-

zés alapján) több mint 100 tudományszakot képviselnek és átfogják a következő tudományterületek egészét:

- Mezőgazdaság, biológia és az élőlények környezetének kutatásával foglalkozó tudományok
- Mérnöki tudományok, technológia, valamint alkalmazott tudományok
- Orvostudományok és élettudományok
- Fizikai és kémiai tudományok
- Viselkedéstudományok.

A jegyzékben szereplő folyóiratokra azért esett a választás, mivel ezek a szakterületük legjelentősebb folyóiratai. Különböző eljárások együttes alkalmazása alapján esett a választás éppen rájuk. A kiadói katalógusok gondos átvizsgálása, a periodikumokat használó kutatók szakvéleményének figyelembevétele éppúgy hozzájárult a jegyzék kialakításához, (és ezzel együtt természetesen az adatbázis által történő feldolgozáshoz), mint statisztikai elemzéseknek sorozata arra vonatkozóan, hogy a kérdéses periodikumokban közölt információs anyagnak milyen a tudományos hatása, milyen mértékben hivatkoznak rájuk. Minthogy a világon megjelenő sok ezernyi folyóiratról csak egy viszonylag kis mag képezi a legjelentősebb folyóiratok állományát (vö. Bradford-féle törvény [16, 17]), ezen szolgáltatás használói számára az ISI által végzett – s a fentiekben vázolt – gondos elemzés biztosítja azt, hogy a valóban legjelentősebb információs anyaghoz fognak hozzájutni az általuk érdeklődéssel kísért szakon belül.

Elemzésünk során, e periodikumok magyarországi hozzáférhetőségének megállapításához az Országos Széchényi Könyvtár Külföldi Folyóiratok Központi Katalógusa Osztálya által szerkesztett *Kurrens Külföldi Időszaki Kiadványok a Magyar Könyvtárakban 1976–77*, című, 1978. júliusában megjelent legfrissebb lelőhelyjegyzéket, valamint az országos tájékoztatás alapját képező központi folyóirat-katalógust használtuk.

A vizsgálat során nyert adatok bemutatása

A jegyzék 3717 periodikumot tartalmaz. 2607 folyóiratról minden cikket és az azokban közölt minden hivatkozást feldolgoznak. További 1110 folyóiratról csak a cikkeket dolgozzák fel, de az azokban foglalt hivatkozásokat nem.

A 3717 periodikum 37 magyar kiadványa (1. melléklet) közül:

az MTA által kiadott idegen nyelvű folyóirat	22
a JATE idegen nyelvű Actái	2
magyar nyelvű szakfolyóirat	9
idegen nyelvű szakfolyóirat	4

A továbbiakban a 3680 külföldi periodikum képezi vizsgálatunk tárgyát. Elemzésünk több tekintetben országos jellegű, de az akadémiai könyvtárhálózatra vonat-

kozóan egyes kérdések esetében (pl. példányszám) vizsgálataink mélyrehatóbbak.

A 3680 periodikumból	
az országban megvan:	2762 (75%)
az országban nincs meg:	918 (25%)

Az arány az országban meglévők javára magasnak mutatkozik. Az ISI által legjelentősebbnek ítélt periodikumok háromnegyed része Magyarországon valamilyen formában az igénylő kutatók számára hozzáférhető.

A további vizsgálódásaink és következtetéseink elsősorban az országban meglévő periodikumokra vonatkoznak, de a nagyobb áttekinthetőség érdekében egyes esetekben a százalékokat az ISI teljes külföldi folyóiratjegyzékéhez viszonyítottan is megadjuk (1. táblázat).

1. táblázat

Az ISI Science Citation Index folyóiratbázisának hazai hozzáférhetősége

		%-os megoszlás	A teljes ISI anyaghoz viszonyítva %-ban
<i>ISI SCI folyóiratbázisa</i>	3717		
Ebből			
magyar kiadvány	37		
külföldi kiadvány	3680	100	
<i>A külföldi folyóiratbázisból</i>			
Magyarországon megvan	2762	75	
nincs meg	918	25	
MTA hálózatban megvan	1235	45	34
nincs meg	1527	55	41
Együtt	2762	100	
Budapesten	1059	86	29
Vidéken	488	40	13
Együtt	1547	126	
Budapesten és vidéken	– 312	– 26	
Együtt	1235	100	
MTA Központi Könyvtárban	456	37	12,4
Más hálózati könyvtárban	779	63	21,1
Együtt	1235	100	
Kizárólag az MTA hálózatban	68	6	2
ebből MTA Központi Könyvtárban	(25)	–	
Más könyvtárban is	1167	94	32
Együtt	1235	100	

Az MTA hálózatában meglévő periodikumok megoszlása példányszám szerint

Példány- szám	Periodikum		Ezek közül				
	db	%	Budapesten		Vidéken		Együtt
	db	%	db	pld	db	pld	pld
1	603	48,7	588	588	15	15	603
2	358	29,0	318	515	161	201	716
3	146	11,8	146	325	92	113	438
4	66	5,4	66	205	47	59	264
5	36	2,9	36	139	30	41	180
6	14	1,1	14	61	13	23	84
7	6	0,5	6	32	6	10	42
8	2	0,2	2	12	1	4	16
14	3	0,3	3	27	3	15	42
17	1	0,1	1	11	1	6	17
Összesen	1235	100	1180	1915	369	487	2402

zetét reálisan tudjuk megítélni, nézzük meg összehasonlításképpen az országban meglévő 2762 folyóirat példányszámának alakulását:

Példányszám	Periodikumok száma	Példányszám	Periodikumok száma
1	407 (14,7%)	28	8
2	335 (12,1%)	29	6
3	297 (10,7%)	30	4
4	257 (9,3%)	31	3
5	237 (8,6%)	32	4
6	209 (7,5%)	33	2
7	169 (6,1%)	34	2
8	148 (5,3%)	35	2
9	105 (3,8%)	36	1
10	99 (3,58%)	39	2
11	84 (3,04%)	40	2
12	47 (1,7%)	41	2
13	50 (1,95%)	42	1
14	29 (1,04%)	43	1
15	38	44	3
16	31	47	1
17	29	49	1
18	28	50	2
19	17	51	2
20	17	52	2
21	15	53	1
22	12	58	2
23	8	63	2
24	13	66	1
25	9	73	1
26	9	75	1
27	4		
Összesen:			2762

Az az arány, miszerint az Akadémia valamely kutatóhelyén, ill. könyvtárában az országban meglévő anyag csaknem fele megtalálható, az akadémiai kurrens külföldi folyóiratbázis erősségét, értékét mutatja; különösen ha tekintetbe vesszük azt a tényt, hogy a rendszer által feldolgozott tudományterületek közül a mérnöki tudományoknak, a technológiának, valamint az alkalmazott tudományoknak általában nincs megfelelő profilú akadémiai intézete.

Az 1. táblázatból kitűnik, hogy az Akadémiai Könyvtárban nem túl magas a rendszer által feldolgozott periodikumok aránya a hálózati könyvtárak állományához viszonyítva. Itt azonban figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy a szóban forgó tudományterületek közül számos van a tudományterületeknek megfelelő profilú akadémiai intézete.

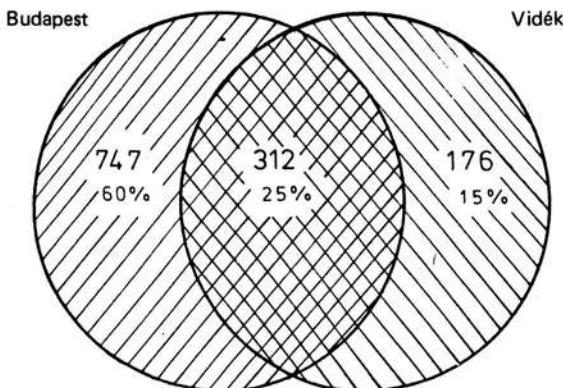
Az akadémiai hálózaton belül a regionális megoszlást az 1. ábra mutatja. Ebből kitűnik, hogy 312 azon periodikumok száma, amelyek Budapesten és vidéken is megtalálhatók, az akadémiai hálózaton belül (25%).

A vidéken található folyóiratok viszonylag magas százalékaránya tükrözi azt a tényt, hogy a szóban forgó tudományterületek művelésére hivatott akadémiai intézetek közül jó néhány az ország különböző pontjain, vidéken székel. E regionális megoszlási képet tovább finomíthatjuk azzal az elemzés során nyert tapasztalati észrevétellel, hogy a vidéken lévő periodikum-anyag igen jelentős százaléka az MTA Szegedi Biológiai Központjában található meg. A Budapesten lévő periodikumok kiemelkedően magas százalékarányát az Akadémiai Könyvtár idevágó folyóiratanyaga is befolyásolja.

A 68 csak akadémiai hálózaton meglévő periodikumból 25 olyan országosan egyetlen példány, mely csak az Akadémiai Könyvtárban található meg.

A 2. táblázat az 1235 akadémiai hálózaton meglévő periodikum példányszám szerinti megoszlási képét mutatja.

Hogy az akadémiai hálózaton meglévő 1235 periodikum példányszámának a 2. táblázatban bemutatott hely-

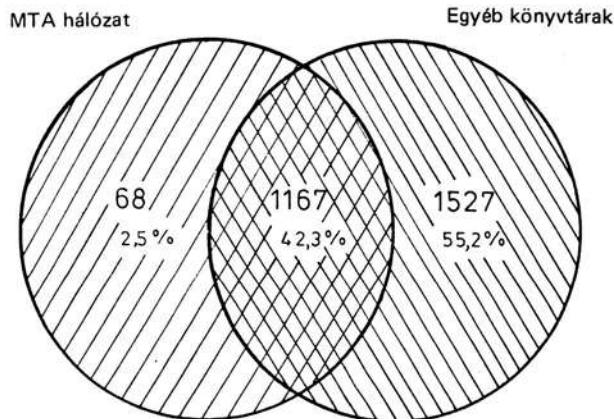
1. ábra Az MTA hálózatban meglévő 1235 periodikum megoszlása Budapest és vidék között

Az országban lévő összes, a szóban forgó tudományterületek kurrens külföldi periodikumainak gyűjtésére illetékes kutatóhely regionális feltérképezése nélkül egy-egy periodikum példányszámának szükséges avagy irracionális voltáról nem lehet teljes felelősséggel véleményt alkotni. Ennek felmérése már túlmutat jelen vizsgálódásaink keretein. A két összefoglaló adatsor azonban már így is bizonyos általános érvényű következtetések levására készlet:

a) az akadémiai hálózaton belül a folyóirat szerzeményezés koordinálása kedvezőbb és ezáltal a szükségtelen többpéldányok előfordulása is kisebb mértékű, mint az országos átlag;

b) egy megfelelően kiválasztott és jól működtetett információs adatbázis feltétlenül hatékonyabb és gazdaságosabb, mint többszáz 10 példányon felül az országba beérkező folyóirat. Az anyagi ráfordítások növekedését nemcsak a többszörösen kifizetett előfizetési árak hozták létre, hanem egyazon periodikumnak párhuzamosan történő feldolgozása, tárolása stb., mely szintén nem elhanyagolható költséget jelent.

Az országban meglévő 2762 periodikum megoszlását az akadémiai hálózat és egyéb könyvtárak között a 2. ábra tünteti fel.

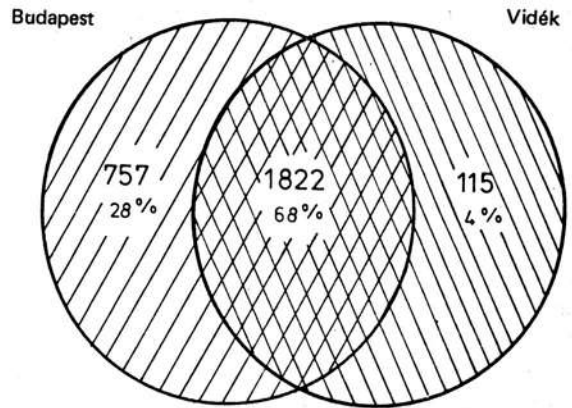

2. ábra Az országban meglévő 2762 periodikum megoszlása akadémiai hálózat és egyéb könyvtárak között

A vizsgált periodikumok csaknem 100%-ban megtalálhatók az akadémiai hálózatot kívüli kutatóhelyeken, közel 50%-ban akadémiai és nem akadémiai kutatóhelyeken egyaránt és több mint 50%-ban kizárólag akadémiai hálózatot kívüli kutatóhelyeken.

Az akadémiai hálózatot kívüli meglévő 2694 periodikum regionális megoszlási képét a 3. ábra mutatja.

Meglepően magas a hálózatot kívüli vidéken meglévő periodikumok aránya. Ez elsősorban a vidéken lévő mezőgazdasági és orvostudományi kutatóhelyek szakmailag legjelentősebb tudományos folyóiratokkal való megfelelő ellátottságát igazolja.

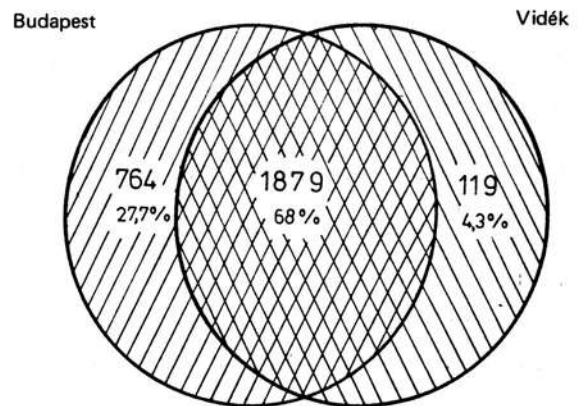
3. ábra Az akadémiai hálózatot kívüli meglévő 2694 periodikum megoszlása Budapest és vidék között

Vizsgálataink eredményeit úgy csoportosítottuk, hogy először a hozzánk közelebb álló akadémiai hálózati, majd pedig a hálózatot kívüli periodikum-ellátottság helyzetére világítsunk rá. Az egzaktabb összehasonlítási lehetőség érdekében azonban a példányszámok esetében már az országban meglévő teljes periodikumanyag (2762) adatait is bemutattuk. A továbbiakban szintén az országban meglévő teljes periodikumanyagra vonatkozóan szeretnénk elemzési eredményeket ismertetni.

A hozzáférhetőség szempontjából, úgy véljük, nem jelentéktelen a regionális helyzetkép most már országos szintű vizsgálata sem.

A 2762 meglévő periodikum regionális megoszlását a 4. ábra szemlélteti, amely a vidéki kutatóhelyek bizonyos szakirodalommal való jó ellátottságát igazolja.

Az országban meglévő periodikumok helyzetének jelen elemzésünkben feltárt adatait végezetül a csak egyetlen ill. két példányban meglévő folyóiratok lelőhelyének részletesebb regionális helyzetképével szeretnénk

4. ábra Az országban meglévő 2762 periodikum megoszlása Budapest és vidék között

még kiegészíteni. A kutatási hozzáférhetőség szempontjából, úgy véljük, — ezek az adatok jól hasznosíthatók.

A 407 egyetlen példányban meglévő periodikum regionális megoszlását a 3. táblázat mutatja be.

Az egyetlen példányban meglévő periodikumok viszonylag kis százaléka található meg vidéken. A vidéken lévő egyetlen példányok 26 kutatóhelyen találhatóak: a legtöbb (20) a Debreceni Orvostudományi Egyetem Kenézy Könyvtárában, majd a Pécsi Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára következik (8), ezután az MTA Biológiai Kutatóintézete, Tihanyban (7), valamint a Szegedi Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára és az MTA Szegedi Biológiai Központja (6–6) folyóirattal. Az említett 5 kutatóhelyen van az anyag 64%-a, a többi elszórtan az ország legkülönbözőbb pontjain (3. melléklet).

A 335 két példányban meglévő periodikum regionális megoszlását a 4. táblázat szemlélteti.

A két példányban meglévő periodikumoknak csaknem felét vidéken is megtalálják az érdeklődő kutatók. A lelőhelyek kódszámainak alapján megállapítható, hogy a

3. táblázat

Az egyetlen példányban meglévő periodikumok megoszlása

Lelőhely	db	%
Budapesten	334	82
Vidéken	73	18
Összesen	407	100
Ebből az		
MTA hálózatban megvan	58	14
nincs meg	349	86

4. táblázat

A két példányban meglévő periodikumok regionális megoszlása

Lelőhely	db	%
Budapesten kizárólag	178	53
Vidéken kizárólag	26	8
Budapesten és vidéken	131	39
Összesen	335	100
Budapesten	309	.
Vidéken	157	.

két vidéki példány az ország különböző pontjain, egymástól távol eső kutatóhelyeken található (4. melléklet).

* * *

Felmérésünket és vizsgálódásainkat az adatbázis által feldolgozott, de az országban meg nem lévő 918 periodikumra is kiterjesztettük bizonyos vonatkozásban. A legérdekesebb kérdés ezzel a csoporttal kapcsolatban az, hogy milyen szakterületeket és milyen mértékben érintenek e hiányzó információforrások. Ennek megállapítása érdekében — különféle segédeszközök igénybevételeivel — az ETO rendszerét alapul véve osztályoztuk a kérdéses periodikumokat. Az egyes tudománysszakok hiányzó periodikumai szakonkénti számszerű megoszlásának könnyebb áttekinthetősége kedvéért minden egyes folyóiratot csak egyetlen, — a címek szerint legmegfelelőbbnek tetsző — szakba soroltunk (5. táblázat).

5. táblázat

A Magyarországon meg nem lévő periodikumok szakonkénti besorolása

ETO jelzet	Szak	A periodikum száma
001.89	A tudományos munka szervezése	1
007	Információelmélet, kibernetika	1
159.9	Pszichológia	23
31	Statisztika	1
33+ 63; 334	Agrárgazdaságtan, szövetkezetügy	20
355	Hadtudomány	4
362	Népjóléti intézmények	1
37	Nevelés, oktatás, képzés	1
5	Természettudományok általában	8
501	Matematikai fizika	1
502; 502.7; 577.4	Természetvizsgálat, természetvédelem, környezetvédelem, ökológia	15
51	Matematika	5
52; 523.03	Csillagászat, asztrofizika	4
53	Fizika (az atomfizika kivételével)	16
539; 621.039	Atomfizika, az anyag fizikai szerkezete; Atomtechnika, reaktortekhnika	10
54	Kémia	36
55; 551.7	Geológia; történeti földtan	3
551.4+ 91	Fizikai földrajz + földrajz	10
551.46	Oceanográfia	14
551.5	Meteorológia	3
56	Őslénytan, ősnövénytan	1
57	Biológia általában	33
575	Átöröklés, genetika	10
576.8	Mikrobiológia	4

ETO jelzet	Szak	A periodikumok száma
557.1 + 577.3	Biokémia + biofizika	13
58	Botanika	23
59	Zoológia	42
61	Orvostudomány (a közegészségügy, a gyógyszeratan, a pszichiátria és az állatorvostudomány kivételével)	262
613/614	Közegészségügy, egészségtudomány	24
615	Gyógyszeratan, terapeutika	24
616.8	Pszichiátria, neurológia	26
619	Állatorvostudomány	20
62	Mérnöki, műszaki tudományok általában	4
62-52	Automatika	2
620.1	Anyagvizsgálat	1
620.9	Energiagazdálkodás	1
621	Általános géptan, gépek működése, kezelése	9
621.3	Elektrotechnika	11
623.8	Tengerészmérnöki tudomány	2
624	Mélyépítés, hídépítés, magasépítés	2
625.7/8	Útépítés	11
627	Vízépítés	1
629.13; 629.19; 629.7	Légi közlekedési eszközök; rakétatechnika; űrrepülés	8
63	Mezőgazdaság	160
656	Közlekedés, szállítás	4
658.5	A gyártás szervezése	1
66	Vegyipar általában, kémiai technológia	6
662	Pirotechnika, robbanóanyagok	3
663/664	Élelmiszeripar	17
666	Üveg- és kerámiaipar	2
667	Festő- és mázóipar	1
669	Kohászat, metallurgia	5
671	Nemesfémekből készült tárgyak, drágakőipar	4
678	Nagy molekulájú anyagok, gumi- és műanyagipar	2
681	Finommechanika	2
687.1	Konfekció- és szabóipar	1
69	Építőipar, építőanyagok, épületszerkezetek	3
711/712	Területrendezés, tájrendezés. Urbanisztika	2
77	Fényképezés, fotóművészet	1
799.1	Vadászat és halászat mint sport	1
Összesen		918

Az 5. táblázatból, mely elsősorban a szakkutatóknak kíván segítséget nyújtani tudományterületük legjelentősebbnek ítélt periodikum-hiányainak feltérképezésével, néhány általános következtetést mi magunk is levonhatunk. A 60 szakterületre szóródó 918 periodikum 71%-a 10 szakterületre esik. Ezek: az orvostudomány, ennek részterületei a közegészségügy, a gyógyszeratan és a pszichiátria, a kémia, a biológia, a botanika és zoológia, valamint a mezőgazdaság és a pszichológia. Ezen a 10 szakterületen belül is kiemelkednek az orvostudomány és részterületeinek (36,5%), valamint a mezőgazdaságnak (17,4%) a hiányai.

Itt kívánjuk megjegyezni azt is, hogy a melléklet alapját képező kartotékrendszer az MTA Könyvtára Folyóíratárában hozzáférhető és ennek alapján a hiányok cím szerint is mérlegelhetők. Ugyanezen kartotékrendszer alapján megállapítható az is, hogy a 918 jelenleg kurrensen nem járó periodikum közül 167 (18%) esetben az ország valamely, vagy esetleg több kutatóhelye rendelkezik régebbi állománnyal. Ezek esetében a meglévő állományok pontos feltüntetése is megtörtént, hogy az esetleges újbóli előfizetés vagy cserekapcsolat létesítése útján beérkező periodikum – a lehetőségekhez mérten – oda kerüljön, ahol már előzménye van.

Végezetül, elemző munkánk tapasztalatait, a bemutatott adatok mellett azzal a meggyőződéssel szeretnénk lezárni, hogy a szóban forgó, Philadelphiában felépített gépi információs adatbázis a nemzetközileg elsőrangú periodikumok mellett okvetlenül feldolgoz helyi jellegű kutatási problematikával foglalkozó folyóiratokat is, amelyek az ottani kutatómunka számára elsőrendűen fontos és értékes információkat tartalmaznak ugyan, de a Magyarországon való meglétük szükségtelen. Hogy a hiányzó periodikumok közül mennyi és melyik tartozik ez utóbbi kategóriába, annak eldöntése már a kutatókra váró feladat.

A Social Sciences Citation Index forrásfolyóiratainak hozzáférhetősége Magyarországon

Felmérésünk és vizsgálódásaink alapját az ISI 1976. évi folyóiratjegyzéke képezte. Ez a jegyzék – saját meghatározása alapján – tudmányszakilag összetett, és a világ különböző pontjain megjelenő több mint 1400 legjelentősebb társadalomtudományi periodikum minden egyes cikkét, továbbá több mint 1200 természettudományi folyóirat társadalomtudományi vonatkozású cikkeit dolgozza fel. Az alábbi 53 szakcsoportra terjed ki azon folyóiratok köre, melyeket az adatbázis teljességgel feldolgoz:

Antropológia
Régészet
Regionális vonatkozások
Viselkedéstudomány
Üzleti és pénzügyi kérdések
Klinikai pszichológia

Kommunikáció
 Számítógépek, kibernetika
 Kriminológia, fegyvházügy
 Demográfia
 Kábítószerügy
 Ökológia
 Közgazdaságtan
 Pedagógia és a kapcsolatos kutatások
 Speciális pedagógiai kérdések
 Nevelés-pszichológia
 Az ember és környezete
 Ergonómia
 Etnikai kutatások, néprajz
 Földrajz
 Gerontológia, öregedéstudomány
 Egészség és egészségügyi rehabilitáció
 Történelem
 Tudománytörténet
 Az emberi fejlődés lélektana és szociológiája
 Humán tudományok
 Higiénia, közegészségügy
 Ipari- és munkaviszonyok
 Üzempszichológia, pályakialakulás
 Információtudomány, könyvtártudomány
 Nemzetközi kapcsolatok
 Jogtudomány
 Nyelvészet és filológia
 Szervezéstudomány
 A lelki élet higiénája
 Operációkutatás
 Filozófia
 Fényképezés
 Tervezés és fejlesztés
 Politika
 Pszichiátria, pszichoanalízis
 Pszichológia
 Államigazgatás
 Szociálpolitika, szociális gondozás
 Szociálpszichológia
 Szociológiai kutatások
 Társadalomtudományok és határterületeik
 Szociális gondozás
 Szociológia
 Statisztika
 Teológia, vallástudomány
 Szállítás
 Urbanizációs kérdések

A jegyzékben szereplő folyóiratok kiválasztását az ISI a Science Citation Indexszel azonos módon végezte (ld. 221. oldalon).

A folyóiratjegyzék önértékelését néhány gondolattal okvetlenül ki kell már előljáróban egészítenünk. Az adatbázis által teljességgel feldolgozott periodikumok szakmegoszlása, mint láthatjuk rendkívül széles skálán mozog. A mi tudomány-meghatározásunk értelmében társadalomtudományként nyilvántartott szakterületek oly mértékben egészülnek ki más egyéb önálló tudományágakkal (pl. régészet, nyelvészet, történelem stb.), hogy mindezek nemzetközileg elsőrangú periodikumai messze meghaladják már csak számszerűen is a feldolgozott 1400 periodikumot.

Annak eldöntése, hogy a szoros értelemben vett társadalomtudományok valóban legértékesebb folyóirat-

bázisa kerül-e feldolgozásra, a kutatók feladata, de annyit egy humán területen némi folyóiratismerettel rendelkező könyvtáros is megállapíthat, hogy több tudományág esetében a periodikumok feldolgozásra történő kiválasztása *mind mennyiségi, mind pedig szakmai érték tekintetében megkérdőjelezhető*. Ezen elvi megállapításainkat adatszerű vizsgálati eredményekkel egészítjük ki a továbbiakban.

E periodikumok magyarországi hozzáférhetőségének megállapításához az előbbieken már említett forrásokat használtuk fel (ld. 185. oldal).

A vizsgálat során nyert adatok bemutatása

A jegyzék 2649 periodikumot tartalmaz, ebben mind a teljesen, mind pedig a csak bizonyos válogatás szintjén feldolgozott folyóiratok bennfoglaltatnak. Elemzésük során egyetlen egységként kezeltük mindkét típusú folyóirat-címanyagot és adataink *a teljes jegyzék anyagára* vonatkoznak.

A 2649 periodikumból *11 magyar kiadvány*. A 11 magyar szakfolyóiratból 9 az MTA által kiadott idegen nyelvű Acta, kettő pedig magyar nyelvű szakfolyóirat (2. melléklet).

A továbbiakban a *2638 külföldi periodikum képezi vizsgálatunk tárgyát*. Elemzésünk több tekintetben országos jellegű, de az akadémiai könyvtárhálózatra vonatkozóan egyes kérdések esetében (pl. példányszám) vizsgálataink mélyrehatóbbak.

A 2638 periodikumból
 az országban megvan: 1836 (69,6%)
 az országban nincs meg: 802 (30,4%)

Az arány az országban meglévő periodikumok javára kedvezőnek ítéltető, különösen ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy egy Philadelphiában működtetett gépi adatbázis feltétlenül feldolgoz jó néhány olyan folyóiratot, mely az USA-ban folyó társadalomtudományi kutatások számára feltétlenül elsőrendűen fontos információkat tartalmaz, de a magyar kutatók ezeken a szakterületeken, már csak a társadalmi berendezkedések alapvetően eltérő volta miatt is, más információs forrásokat is igényelnek.

A további vizsgálódásaink és következtetéseink elsősorban az országban meglévő periodikumokra vonatkoznak, de a nagyobb áttekinthetőség érdekében a százalékokat egyes esetekben *az ISI teljes külföldi folyóiratjegyzékéhez* viszonyítottan is megadjuk.

Az országban meglévő 1836 folyóirat további megoszlási képét a 6. táblázat szemlélteti.

Ez az arány, miszerint az Akadémia valamely kutatóhelyén, ill. könyvtárában *az országban meglévő anyag csaknem fele megtalálható*, egyrészt az akadémiai kurrens külföldi folyóiratbázis erősségét, értékét mutatja, másrészt az 54%-os hiányt teljesen érthetővé teszi az a tény, hogy a feldolgozott szakterület között igen sok az

6. táblázat

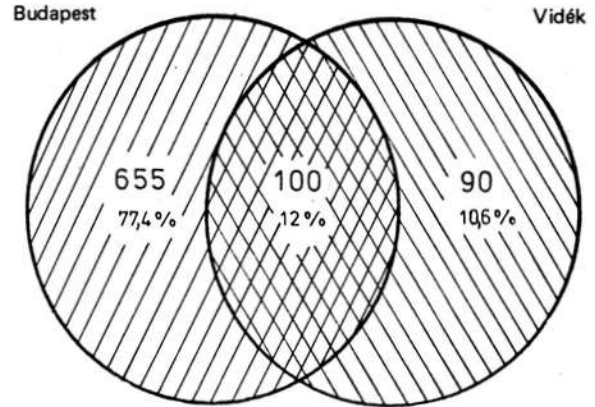
Az ISI Social Sciences Citation Index folyóiratbázisának hazai hozzáférhetősége

		%-os megoszlás	A teljes ISI anyaghoz viszonyítva %-ban
<i>ISI SCI folyóiratbázisa</i>	2649		
Ebből			
magyar kiadvány	11		
külföldi kiadvány	2638	100	
<i>A külföldi folyóiratbázisból</i>			
Magyarországon megvan	1836	70	
nincs meg	802	30	
MTA hálózatban megvan	845	46	32
nincs meg	991	54	37,6
Együtt	1836	100	
Budapesten	755	89	29
Vidéken	190	22	7
Együtt	945	111	
Budapesten és vidéken	100	11	
Együtt	845	100	
MTA Központi Könyvtárban	300	35,5	11,4
Más hálózati könyvtárban	545	64,5	20,6
Együtt	845	100	
Kizárólag az MTA hálózatában	111	13	4,2
ebből MTA Központi Könyvtárban	(43)		
Más könyvtárban is	734	87	27,8
Együtt	845	100	

olyan interdiszciplináris tudományterület, mely periodikumanyagának gyűjtésére nincs illetékes profilú akadémiai intézet és az Akadémiai Könyvtár gyűjtőkörétől is igen messze áll.

Az akadémiai hálózatban belül a regionális megoszlás képét az 5. ábrán láthatjuk. Ebből kitűnik, hogy 100 olyan periodikumok száma, amelyek Budapesten és vidéken is megtalálhatók, az akadémiai hálózatban belül (12%).

A vidéken található folyóiratok viszonylag alacsony százalékaránya tükrözi azt a tényt, hogy az egyetlen dunántúli tudományos intézeten kívül nincsen más humán gyűjtőkörű akadémiai intézet vidéken. A 190 vidéken meglévő periodikumból 174 (91,5%) olyan

5. ábra Az MTA hálózatban meglévő 845 periodikum megoszlása Budapest és vidék között

természet- ill. alkalmazott tudományi periodikum, amely csak részleges, válogató jellegű feldolgozásra kerül. A Budapesten lévő periodikumok kiemelkedően magas százalékarányát az Akadémiai Könyvtár idevágó folyóiratanyaga is befolyásolja.

A 6. táblázat szerint az Akadémiai Könyvtárban nem magas a rendszer által feldolgozott periodikumok aránya a hálózati könyvtárak állományához viszonyítva. Az arány csaknem azonos a természettudományok esetében tapasztaltakéval. Ez eléggé meglepőnek látszik, mivel az MTA Könyvtára az ország legnagyobb humán jellegű kurrens külföldi folyóiratgyűjteménye napjainkban. Az ellentmondást azzal tudjuk indokolni, hogy

egyrészt az adatbázis által feldolgozott szoros értelemben vett társadalomtudományok mint jog, politika, szociológia, közgazdaságtudomány stb. nem tartoznak az Akadémiai Könyvtár gyűjtőkörébe, hanem az akadémiai intézeti könyvtárak közvetlen gyűjtőkörét képezik (Állam- és Jogtudományi Intézet, Szociológiai Kutatóintézet, Közgazdaságtudományi Intézet, Világgazdasági Kutatóintézet stb.),

másrészt az adatbázis által feldolgozott egyéb tudományterületeken pl. nyelvtudomány és filológia, régészet, történelem stb. az Akadémiai Könyvtár a periodikumoknak mind számszerűen, mind pedig szakmai értéket tekintve a sokszorosával rendelkeznek.

Az akadémiai hálózatban meglévő 845 periodikum tovább részletezett megoszlási képét is tartalmazza a 6. táblázat. A 111, csak akadémiai hálózatban meglévő periodikumból 43 olyan országosan egyetlen példány, mely csak az Akadémiai Könyvtárban található meg.

Az akadémiai hálózatban meglévő 845 periodikum példányszám szerinti megoszlási képét a 7. táblázat szemlélteti.

Hogy az akadémiai hálózatban meglévő 845 periodikum példányszámainak a 7. táblázatban bemutatott helyzetét reálisan tudjuk megítélni, nézzük meg össze-

7. táblázat

Az MTA hálózatában meglévő periodikumok megoszlása példányszám szerint

Példányszám	Periodikum		Ezek közül				
			Budapesten		Vidéken		Együtt
	db	%	db	pld	db	pld	
1	525	62,0	520	520	5	5	525
2	221	26,1	194	338	27	104	442
3	58	6,9	58	141	23	33	174
4	23	2,7	23	74	12	18	92
5	9	1,1	9	33	7	12	45
6	3	0,4	3	12	3	6	18
7	2	0,3	2	7	2	7	14
8	1	0,1	1	7	1	1	8
14	2	0,3	2	19	2	9	28
17	1	0,1	1	11	1	6	17
Összesen	845	100	813	1162	83	201	1363

hasonlításképpen az országban meglévő 1836 folyóirat példányszámainak alakulását:

Példányszám	Periodikumok száma	Példányszám	Periodikumok száma
1	388 (21,0%)	27	1
2	243 (13,0%)	28	5
3	225 (12,0%)	29	2
4	155 (8,4%)	30	2
5	156 (8,4%)	31	2
6	124 (6,7%)	32	3
7	96 (5,0%)	33	1
8	84 (4,5%)	34	1
9	56 (3,0%)	39	1
10	50 (2,7%)	40	1
11	42 (2,3%)	41	2
12	22 (1,19%)	42	1
13	33	43	1
14	18	44	1
15	19	45	1
16	12	47	1
17	17	49	1
18	11	50	1
19	7	51	1
20	10	52	1
21	9	63	1
22	9	66	1
23	2	73	1
24	6	75	1
25	3	81	1
26	4		
Összesen		1836	

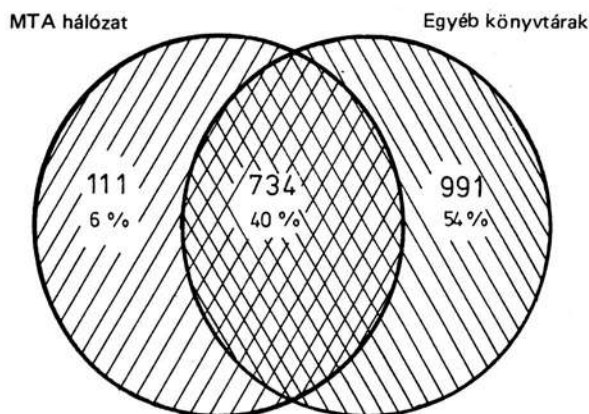
A jelen adatbázis által feldolgozott tudományterületeknek az országban lévő összes kurrens külföldi periodikumai gyűjtésére illetékes kutatóhely regionális feltérképezése nélkül egy-egy periodikum példányszámának szükséges avagy irracionális voltáról nem lehet teljes felelősséggel véleményt alkotni. Ennek vizsgálata országos szinten, már túlmutat jelen elemzésünk keretein. A 6. és 7. táblázat adatait még azzal a vizsgálódás során nyert tapasztalattal kell kiegészítenünk, hogy mind az akadémiai hálózatban, mind pedig országos viszonylatban a nagy példányszámú meglévő periodikumok döntő többsége a csak válogatási szinten feldolgozott természettudományi periodikumok körébe tartozik.

Az országba beérkező szóban forgó periodikumok közül 259 (14%) jár 10-nél magasabb példányszámúban. Az akadémiai hálózatban viszont a 2-nél több példányszámú meglévő periodikumok száma csak 99 (11,7%).

A fenti táblázatok adatai különösebb kiértékelést nem igényelnek, hiszen önmagukért beszélnek. Elvi állásfoglalásként annyit azonban meg kell jegyeznünk, hogy egy jól kiválasztott, a magyar társadalomtudományi kutatások igényeit kielégítő *információs adatbázis előfizetése hatékonyabbnak és gazdaságosabbnak látszik* a magyar kutatás és közvetve az egész magyar népgazdaság számára, mint többszáz akár csak 5 példányon felül az országba beérkező külföldi folyóirat. A többpéldányos esetekben az anyagi ráfordítások növekedését nemcsak a többszörösen kifizetett előfizetési árak okozzák, hanem egyazon periodikumnak számos kutatóhelyen paralel történő feldolgozása, tárolása stb. És akkor hol vannak még a folyóiratok dokumentális, belső feltérképezési költségei, mely feltérképezés a periodikumokban lévő információk igazán sokoldalú gyors hasznosítását eredményezhetik.

Az országban meglévő 1836 periodikum tovább részletezett megoszlási képét a 6. ábra szemlélteti.

A vizsgált periodikumok közel 100%-ban megtalálhatók az akadémiai hálózaton kívüli kutatóhelyeken,

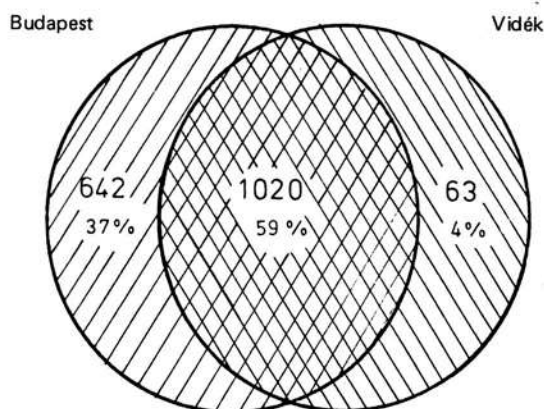

6. ábra Az országban meglévő 1836 periodikum megoszlása akadémiai hálózat és egyéb könyvtárak között

40%-ban akadémiai és nem akadémiai kutatóhelyen egyaránt és közel 60%-ban kizárólag akadémiai hálózaton kívüli kutatóhelyeken.

Az akadémiai hálózaton kívül meglévő 1725 periodikum regionális megoszlási képe a 7. ábrán látható.

A fenti megoszlási képet még azzal a két adattal szeretnénk kiegészíteni, hogy a Budapesten meglévő (1662) periodikumok 68%-a, a vidéken meglévők (1083) 81%-a természettudományi szakterületek anyagából tevődik össze. A szoros értelemben vett társadalomtudományi periodikumok vidéki meglétének alacsony tényezését jelentősen befolyásolja az a közismert tényező, hogy ezek kutatóhelyei valamint az ország társadalomtudományi gyűjtőkörű nagykönyvtárai (pl. Országgyűlési Könyvtár, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár stb.) Budapesten vannak.

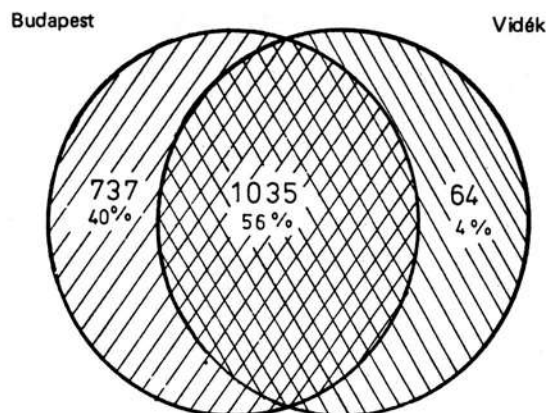
7. ábra Az akadémiai hálózaton kívül meglévő 1725 periodikum megoszlása Budapest és vidék között

A fentiekben, vizsgálódásaink adatait, eredményeit úgy csoportosítottuk, hogy először a hozzánk közelebb álló akadémiai hálózat, majd pedig a hálózaton kívüli periodikum-ellátottság helyzetére világítsunk rá. Az egzaktabb összehasonlítási lehetőség érdekében azonban a példányszámok esetében már az országban meglévő teljes periodikum-anyag (1836) adatait is bemutattuk. A továbbiakban szintén az országban meglévő teljes folyóirat-anyagra vonatkozóan szeretnénk elemzési eredményeket ismertetni.

A hozzáférhetőség szempontjából, úgy véljük nem jelentéktelen a regionális helyzetkép most már országos szintű vizsgálata sem.

Az 1836 meglévő periodikum regionális megoszlása a 8. ábra szerint alakul. Ezt még kiegészíthetjük azzal, hogy a szoros értelemben vett társadalomtudományi periodikumoknak csaknem 60%-a csak Budapesten hozzáférhető (ti. közvetlenül).

Az országban meglévő periodikumok helyzetének jelen elemzésünkben feltárt adatait végezetül a csak egyetlen ill. két példányban meglévő folyóiratok lelőhe-

8. ábra Az országban meglévő 1836 periodikum megoszlása Budapest és vidék között

lyének részletezőbb regionális helyzetképével szeretnénk még kiegészíteni. A kutatási hozzáférhetőség szempontjából, úgy véljük, — ezek az adatok jól hasznosíthatók.

A 388 egyetlen példányban meglévő periodikum regionális megoszlását a 8. táblázat mutatja be.

8. táblázat

Az egyetlen példányban meglévő periodikumok megoszlása

Lelőhely	db	%
Budapesten	345	89
Vidéken	43	11
Összesen	388	100
Ebből az		
MTA hálózatban megvan	103	26,5
nincs meg	285	73,5

9. táblázat

A két példányban meglévő periodikumok regionális megoszlása

Lelőhely	db	%
Budapesten kizárólag	156	64
Vidéken kizárólag	8	3
Budapesten és vidéken	79	33
Összesen	243	100
Budapesten	235	'
Vidéken	87	'

A Magyarországon meg nem lévő periodikumok szakonkénti besorolása

ETO jelzet	Szak	A periodikumok száma
001.89	A tudományos munka szervezése	1
007	Információelmélet, kibernetika	4
008	Művelődés. Kultúra általában	1
009	Humán tudományok általában	2
02	Könyvtárügy	3
1	Filozófia	15
159.9	Pszichológia	66
159.9:30	Szociálpszichológia	9
159.9:37	Neveléslelektan, pedagógiai pszichológia	6
159.9 + 616.89	Pszichológia és pszichiátria együtt	8
2	Vallástudomány	5
3	Társadalomtudományok általában	20
30	Szociológia	40
31 + 312	Statisztika + demográfia	7
32	Politika	37
33	Közgazdaságtudomány	30
33 + 63	Agrárgazdaságtan	1
34	Jog, jogtudomány	101
35	Államigazgatás. Közigazgatás. Hadtudomány	11
36	Népjólét. Népgondozás. Biztosítástügy	26
37	Nevelés. Oktatás. Képzés	61
37 + 30	Nevelésszociológia	2
38	Kereskedelem	1
383/388	Közlekedés, szállítás	4
39 + 572	Néprajz + antropológia	13
5	Természettudományok általában	7
51	Matematika	3
53	Fizika (az atomfizika kivételével)	3
539.1	Atomfizika	1
551.4 + 91	Fizikai földrajz + földrajz	10
551.46	Oceanográfia	2
551.5	Meteorológia	2
57	Biológia általában	12
575	Átöröklés, genetika	6
576.8	Mikrobiológia	1
577.1 + 577.3	Biokémia + biofizika	3
577.4	Ökológia. Az élőlények viszonya a környezethez	2
58	Botanika	2
59	Zoológia	18

Az egyetlen példányban meglévő periodikumok viszonylag kis százaléka található meg vidéken (5. melléklet). A vidéken lévő egyetlen példányok 20 különféle kutatóhelyen találhatók meg. A legtöbb (12) a Debreceni Orvostudományi Egyetem Kenézy Könyvtárában található meg, majd a Pécsi Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára következik (7). A fennmaradó anyag zöme Debrecen, Pécs, Szeged és (az MTA Biológiai Kutató Intézet) Tihany különféle kutatóhelyei között oszlik meg.

A 243 két példányban meglévő periodikum regionális megoszlását a 9. táblázat szemlélteti.

A két példányban meglévő periodikumoknak egyharmadát vidéken is megtalálják az érdeklődő kutatók (6. melléklet). A lelőhelyek kódszámainak alapján megállapíthatjuk, hogy a két vidéki példány az ország különböző pontjain, egymástól távol eső kutatóhelyeken található meg.

* * *

Felmérésünket és vizsgálódásainkat az adatbázis által feldolgozott, de az országban meg nem lévő 802 periodikumra is kiterjesztettük bizonyos vonatkozásban. A legérdekesebb kérdés ezzel a periodikum-csoporttal kapcsolatban az, hogy milyen szakterületeket és milyen mértékben érintenek e hiányzó információs források. Ennek megállapítása érdekében – különféle segédesszközök igénybevételével – az ETO rendszerét alapul véve beszakoztuk a kérdéses periodikumokat. Az egyes tudománysszakok hiányzó periodikumai szakonkénti számszerű megoszlásának könnyebb áttekinthetősége kedvéért minden egyes folyóiratot csak egyetlen, – a cím szerint legmegfelelőbbnek tetsző – szakba soroltunk (10. táblázat).

Táblázatunkból, mely elsősorban a szakkutatóknak kíván segítségül szolgálni tudományterületük legjelentősebbnek ítélt periodikum-hiányainak feltérképezésével, néhány általános következtetést mi magunk is levonhatunk. A 62 szakterületre szóródó 802 periodikum 75%-a 15 szakterületre esik. Általában sok hiány tapasztalható az ún. interdiszciplináris tudományokat képviselő folyóiratok területén. A 15 szakterületen belül is kiemelkednek a jogtudománynak (12,6%), a pszichológiának (8,2%), az orvostudomány és részterületeinek (8,6%), a neurológiának és pszichiátriának (6,3%), a pedagógiának (7,6%) valamint a szociológiának (5%) hiányai.

Itt kívánjuk megjegyezni azt is, hogy a melléklet alapját képező kartoték (csakúgy, mint a természettudományok esetében) az MTA Könyvtára Folyóíratárában hozzáférhető, és ennek alapján a hiányok cím szerint is mérlegelhetők. A kartoték alapján megállapítható az is, hogy a 802 jelenleg kurrensen nem járó periodikum közül 91 (11,3%) esetében az ország valamely, vagy esetleg több kutatóhelye rendelkezik régebbi állománnyal. Ezek esetében a meglévő állományadatok pontos feltüntetése is megtörtént, hogy az esetleges

ETO jelzet	Szak	A periodikumok száma
608.7	Szabadalmak	1
61	Orvostudomány (a közegészségügy, a gyógyszerteran, a pszichiátria, neurológia és az állatorvostudomány kivételével)	69
613/614	Közegészségügy, egészségstudomány	25
615	Gyógyszerteran, terapeutika	12
616.8	Pszichiátria, neurológia	51
62-52	Automatika	1
621.3	Elektrotechnika	3
623.8	Tengerészmérnöki tudomány	1
624	Mélyépítés, hídépítés, magasépítés	1
625.7/.8	Útépítés	1
63	Mezőgazdaság (az agrárgazdaságtan kivételével)	11
64	Házi gazdaság. Háztartás	2
65	Üzemvezetés és szervezés	14
657	Számvitel	3
658	Üzemgazdaság. Kereskedelmi technika	8
659.3	Tömegkommunikáció	2
663/664	Élelmiszeripar	2
711/712	Területrendezés, tájrendezés. Urbanisztika	7
79	Szórakozás. Játékok. Sport	3
80	Nyelvtudomány. Filológia	16
908	Honismeret	16
93/99	Történettudomány	15
930.26	Régészet	1
Összesen		802

újbolí előfizetés vagy cserekapcsolat létesítése útján beérkező folyóirat a – lehetőségekhez mérten – oda kerüljön, ahol már előzménye van.

Végezetül, elemző munkánk tapasztalatait a bemutatott adatok mellett azzal a meggyőződéssel szeretnénk lezárni, hogy a szóban forgó, Philadelphiában felépített gépi adatbázis a nemzetközileg elsőrangú periodikumok mellett okvetlenül feldolgoz helyi jellegű kutatási problematikával foglalkozó folyóiratokat is, amelyek jóllehet az ottani kutatómunka számára elsőrendűen fontos és értékes információkat tartalmaznak, de a Magyarországon való meglétük szükségtelen. Hogy a hiányzó periodikumok közül mennyi és melyik tartozik ez utóbbi kategóriába, annak eldöntése már szakkutatókra váró feladat.

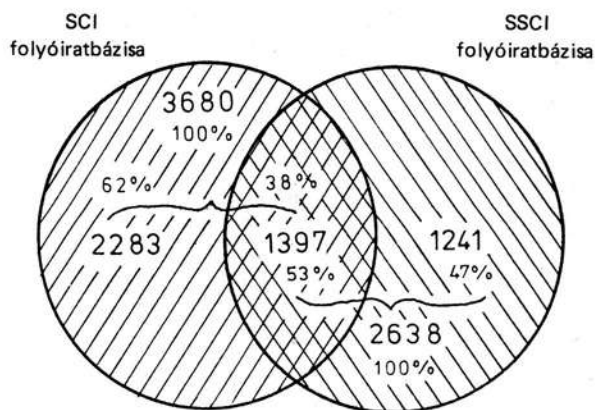
A Science Citation Index, valamint a Social Sciences Citation Index gépi adatbázisok által egyaránt feldolgozott forrás-folyóiratok hozzáférhetősége Magyarországon

Tanulmányunk eddig bemutatott adatai és eredményei is tanúsítják, hogy mind a természettudományi, mind pedig a társadalomtudományi információs adatbázis folyóirat-címanyaga esetében vizsgálódásaink ugyanazon kérdéskörökre terjedtek ki, az adatok csoportosítása és a bemutatás sorrendje is teljesen megegyezett. Munkánk során azt is tényként állapíthattuk meg, hogy *1397 azon periodikumoknak a száma, melyeket mindkét adatbázis feldolgoz.* A helyzetkép teljesebbé tétele érdekében – úgy véljük – nem érdektelen a forrás-folyóiratok ezen speciális csoportjával kapcsolatban sem néhány értékelő észrevételt tenni.

Mint a 9. ábrából látható, csaknem 40, illetve több mint 50%-ban azonos forrás-folyóiratot dolgoz fel egyaránt mindkét adatbázis.

A mindkét adatbázis által forrásként feldolgozott 1397 periodikumból

az országban megvan 1190 (85%)
az országban nincs meg 207 (15%).

9. ábra Az SCI és az SSCI külföldi folyóiratbázisa és átlapolódásuk

Mindkét adatbázis előfizetése esetén *kettőzött*, azaz természettudományi és társadalomtudományi kutatók által megnyilvánuló *igénybevétel* kell számolniuk azon könyvtáraknak, kutatóhelyeknek stb., melyek ezen 1190 kulcsfontosságú periodikum birtokosai.

Mind a természettudományi, mind pedig a társadalomtudományi forrás-folyóiratok magyarországi helyzetének eddig bemutatott adataiban természetesen ezen 1190 periodikum adatai is szerepelnek. Bár a két adatbázis által feldolgozott folyóirat-anyagot különálló egységként elemeztük, munkánk segédlete ill. melléktermékeként ezen speciális – a mindkét adatbázist egy-

aránt érintő – periodikum-csoportra vonatkozóan is rendelkezünk minden olyan adattal, melyek az adatbázisok önálló elemzésénél sorra kerültek. Közzétételüket azonban itt szükségtelennek tartjuk különösen az országban meglévő periodikumok esetében, hiszen ezek az adatok – mint már jeleztük – mindkét elemzésbe a megfelelő helyen beépültek.

A mindkét adatbázis által feldolgozott, de az országban meg nem lévő 207 folyóirattal kapcsolatban érdemes talán ebben az összefüggésben is néhány adatot felsorakoztatni. A 207 periodikum 34 szakterületre szóródik. A szakok 79%-a természettudományi és alkalmazott tudományi területet érint. A 34 szakterületre szóródó 207 periodikum 75%-a 8 tudományterületre esik. Így kiemelkedők a pszichológia (10%), a biológia (5,3%), a zoológia (8,7%), az orvostudomány (29%), valamint a neurológia és pszichiátria hiányai.

A munkánk alapját képező kartoték ezeket a hiányokat is cím szerint feltárja, és együttes áttekintésükre is lehetőséget biztosít. Ugyanezen kartoték alapján megállapítható az is, hogy a 207 jelenleg kurrensen nem járó periodikum közül 47 (23%) esetében az ország valamely, vagy esetleg több kutatóhelye, könyvtára rendelkezik régebbi állománnyal.

Ezen speciális, mindkét adatbázist egyaránt érintő hiányok esetleges megszüntetéséhez mind természettudományi, mind pedig társadalomtudományi szakemberek együttes véleményalkotására és döntésére lesz majd szükség.

* * *

Ahogy a szóban forgó gépi adatbázisok előfizetése előkészítésének egyik lényeges mozzanata volt a forrásfolyóiratok hazai hozzáférhetőségének feltárása, ugyanúgy – a későbbiekben – az adatbázisok operatív működtetésének egyik fontos feltétele lesz az, hogy a jelen vizsgálat céljára felfektetett folyóirat katalógusrendszer adatait állandóan ellenőrizzék és a jelentkező változásokat mind a folyóiratokra, mind pedig a lelőhelyekre vonatkozóan figyelemmel kísérik és a katalógusrendszerben folyamatosan feltüntessék.

1. melléklet

A Science Citation Index által feldolgozott magyar folyóiratok jegyzéke

1. Acta Agronomica Academiae Scientiarum Hungaricae
2. Acta Alimentaria
3. Acta Biologica Academiae Scientiarum Hungaricae
4. Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae
5. Acta Chimica Academiae Scientiarum Hungaricae
6. Acta Chirurgica Academiae Scientiarum Hungaricae
7. Acta Mathematica Academiae Scientiarum Hungaricae
8. Acta Medica Academiae Scientiarum Hungaricae
9. Acta Microbiologica Academiae Scientiarum Hungaricae
10. Acta Morphologica Academiae Scientiarum Hungaricae
11. Acta Paediatrica Academiae Scientiarum Hungaricae
12. Acta Physica Academiae Scientiarum Hungaricae
13. Acta Physica et Chemica (Szeged)
14. Acta Physiologica Academiae Scientiarum Hungaricae
15. Acta Phytopathologica Academiae Scientiarum Hungaricae
16. Acta Scientiarum Mathematicarum (Szeged)
17. Acta Technica Academiae Scientiarum Hungaricae
18. Acta Veterinaria Academiae Scientiarum Hungaricae
19. Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae
20. Agrártörténeti Szemle
21. Agrokémia és Talajtan
22. Botanikai Közlemények
23. Élelmészeti Ipar
24. Energia és Atomtechnika
25. International Urology and Nephrology
26. Journal of Thermal Analysis
27. Kémiai Közlemények
28. Magyar Állatorvosok Lapja
29. Magyar Kémiai Folyóirat
30. Növénytermelés
31. Periodica Polytechnica-Chemical Engineering
32. Periodica Polytechnica-Electrical Engineering
33. Periodica Polytechnica-Mechanical Engineering
34. Radiochemical and Radioanalytical Letters
35. Reaction Kinetics and Catalysis Letters
36. Therapia Hungarica
37. Acta Biochimica et Biophysica

2. melléklet

A Social Science Citation Index által feldolgozott magyar folyóiratok jegyzéke

1. Acta Agronomica Academiae Scientiarum Hungaricae
2. Acta Chirurgica Academiae Scientiarum Hungaricae
3. Acta Medica Academiae Scientiarum Hungaricae
4. Acta Morphologica Academiae Scientiarum Hungaricae
5. Acta Oeconomica
6. Acta Paediatrica Academiae Scientiarum Hungaricae
7. Acta Physiologica Academiae Scientiarum Hungaricae
8. Acta Veterinaria Academiae Scientiarum Hungaricae
9. Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae
10. Anthropológiai Közlemények
11. Demografia

3. melléklet

A Science Citation Index és a SCISEARCH anyaga.
A Magyarországon egyetlen példányban levő,
vidéki leléhelyen található folyóiratok

MTA Könyvtárának nyilvántartási száma	Folyóirat címe	A leléhely kódjele		
69.	Acta Microbiologica Polonica. Series B. Microbiologia Applicata	D 1/23	1780.	Freshwater Biology Sza 6
93.	Acta Physiologica Latinoamericana	D 2	1793.	Gastrointestinal Endoscopy Gyu 5
116.	Acta Urologica Belgica	D 2	1802.	General Pharmacology Ti 3
161.	Advances in Drug Research	D 2	1898.	Helgoländer Wissenschaftliche Meeres- untersuchungen Ti 3
175.	Advances in Insect Physiology	Sz 3	1907.	Herz Kreislauf D 2
182.	Advances in Microbial Physiology	D 2	1971.	Icarus D 31
319.	American Journal of Medical Technology	D 2	2091.	Infusionstherapie Ka 2
350.	American Laboratory	V 1	2220.	International Pharmacopsychiatry D 2
409.	Annales d'Anatomie Pathologique	P 10	2329.	JFORL — Journal Francais d'Oto-Rhino Laryngologie Sz 2
417.	Annales d'Urologie	D 2	2345.	Journal de Neuroradiologie P 10
422.	Annales de Chirurgie	D 2	2351.	Journal du Conseil Ti 3
467.	Annali Sclavo	P 10	2422.	Journal of Biochemical Materials Research D 2
483.	Annals of Ophthalmology	D 2	2624.	Journal of Immunogenetics D 2
550.	Applied Animal Ethology	Hha 1	2697.	Journal of Molecular Catalysis V 1
595.	Archives d'Ophthalmologie	P 10	2860.	Journal of Supramolecular Structure D 2
633.	Archivos de Investigacion Medica	Sz 2	2916.	Journal of the Australian Institute of Metals M 1
637.	Arhivos del Instituto de Cardiologia de Mexico	D 2	2939.	Journal of the Faculty of Science. University of Tokyo. Section 1. — — Mathematics, Astronomy, Physics, Chemistry. Sz 1/1
660.	Arquivos da Escola de Veteronaria	Ti 3	2958.	Journal of the International Association for Mathematical Geology M 1
703.	Australasian Radiology	D 2	3100.	Language and Speech D 1
718.	Australian Journal of Dairy Technology	Mo 2	3143.	Lipids Sz 3
794.	Bibliotheca Ophthalmologica	D 2	3238.	Médecine et Chirurgie Digestives Sz 2
812.	Bioelectrochemistry and Bioenergetics	Sz 3	3307.	Microbios Sz 1/70
820.	Biological Psychiatry	D 2	3357.	Mitteilungen der Bunderforschungsanstalt für Forst- und Holzwirtschaft S 1
823.	Biologie et Gastro-Enterologie	Sz 2	3361.	Modern Concepts of Cardiovascular Disease Sz 2
990.	Bulletin of the Entomological Society of America	V 4	3399.	Mosquito News V 15
1031.	California Fish and Game	Ti 3	3409.	Mysore Journal of Agricultural Sciences D 4
1038.	Canadian Anaesthetists' Society Journal	P 10	3507.	Nippon Kagaku Kaishi V 1
1106.	Cardiovascular Research Center Bulletin	P 10	3568.	Odontologisk Revy D 2
1167.	Chesapeake Science	Ti 3	3774.	Physiological Zoology Ti 3
1188.	Chirurgia Plastica	P 10	3808.	PMM Journal of Applied Mathematics and Mechanics Ke 62
1194.	Circulatory Shock	Sz 2	4102.	Report of Ionosphere and Space Research in Japan S 30
1393.	Current Medical Research and Opinion	D 2	4144.	Revista Agroquimica y Tecnologia de Alimentos Sz 1/11
1402.	Current Topics in Membranes and Transport	D 2	4215.	Rhodesia Agricultural Journal D 4
1410.	Cytobios	Sz 3	4400.	Somatic Cell Genetics Sz 3
1468.	Documents Ophthalmologica	P 10	4507.	T-I-T Journal of Life Sciences Sz 3
1740.	Folia Primatologica	D 1/33	4534.	Tennessee Farm and Home Science D 4
			4917.	Zootechnia Ir 1

4. melléklet

A Science Citation Index és a SCISEARCH anyaga.
A Magyarországon két példányban, de mindkét
példányban vidéken levő folyóiratok

MTA Könyvtárának nyilvántartó száma	Folyóirat címe	A lelőhely kódjele
49.	Acta Gastro-Enterologica Belgica	J 7, P 10
412.	Annales d'Histochemie	P 10, D 2
413.	Annales d'Hydrobiologie	Ti 3, Sza 6
843.	Biorheology	P 10, D 2
1082.	Canadian Metallurgical Quarterly	Dgy 4, M 1
1225.	Clinical Radiology	P 10, Sz 2
1687.	FAO. Aquaculture Bulletin	Ti 3, D 1/33
1949.	Hospitals — Journal of the American Hospital Association	P 10, Szfv 7
2125.	International Dental Journal	D 2, P 10
2225.	International Review of Experimental Pathology	D 2, Sz 2
2548.	Journal of Environmental Management	D 1, G 1
2565.	Journal of Experimental Zoology	Sz 3, Ti 3
3468.	Neuroscience Letters	P 10, Sz 2
3770.	Physiological Chemistry and Physics	Sz 3, D 2
4069.	Radiochemical and Radioanalytical Letters. (Lausanne)	D 1, Sz 1
4101.	Rendiconti di Gastro-Enterologia	J 7, Sz 2
4251.	Sarsia	Ti 3, D 1
4257.	Scandinavian Journal of Dental Research	D 2, P 10
4535.	Tensor	S 1, Sz 1/1
4579.	Tissue and Cell	Sz 3, D 2
4597.	Transactions American Society Artificial Internal Organs	D 2, Sz 2
4600.	Transactions of the American Fisheries Society	Ti 3, Sza 6
4622.	Transactions—American Geophysical Union	S 30, M 1
4680.	Urological Research	D 2, Sz 2
4691.	Vascular Surgery	D 2, V 17
4857.	Zeitschrift für Morphologie der Tiere	Ti 3, D 4

5. melléklet

A Social Sciences Citation Index és a
és a Social SCISEARCH anyaga.
A Magyarországon egyetlen példányban lévő, vidéki
lelőhelyen található folyóiratok

MTA Könyvtárának nyilvántartási száma	Folyóirat címe	A lelőhely kódjele
9.	Accounting Review	P 1/2
93.	Acta Physiologica Latinoamericana	D 2
309.	American Journal of Drug and Alcohol Abuse	D 2
319.	American Journal of Medical Technology	D 2
417.	Annales d'Urologie	D 2
422.	Annales de Chirurgie	D 2
595.	Archives d'Ophthalmologie	P 10
633.	Archivos de Investigacion Medica	Sz 2
703.	Australasian Radiology	D 2
761.	Baylor Law Review	Sz 1
820.	Biological Psychiatry	D 2
823.	Biologie et Gastro-Enterologie	Sz 2
1031.	California Fish and Game	Ti 3
1038.	Canadian Anaesthetists Society Journal	P 10
1188.	Chirurgia Plastica	P 10
1278.	Community Health	P 10
1468.	Documents Ophthalmologica	P 10
1740.	Folia Primatologica	D 1/33
1780.	Freshwater Biology	Sza 6
1802.	General Pharmacology	Ti 3
1815.	Geografiska Annaler Series B - Human	D 1/30
1907.	Herz Kreislauf	D 2
2166.	International Journal of Health Services	P 10
2220.	International Pharmacopsychiatry	D 2
2422.	Journal of Biomedical Materials Research	D 2
2587.	Journal of General Education	Sz 1
2606.	Journal of Health and Social Behavior	P 10
2939.	Journal of the Faculty of Science. University of Tokyo. Section 1. — — Mathematics, Astronomy, Physics, Chemistry	Sz 1/1
3100.	Language and Speech	D 1
3115.	Learning and Motivation	D 1/8
3143.	Lipids	Sz 3
3184.	Mankind Quarterly	Sz 1/2
3347.	Minzokugaku Kenkyu — Japanese Journal of Ethnology	D 1/7

3357.	Mitteilungen der Bundesforschungsanstalt für Forst- und Holzwirtschaft	S 1
3399.	Mosquito News	V 15
3522.	Northwestern University Law Review	P 1
3774.	Physiological Zoology	Ti 3
4182.	Revue de Psychologie Appliquée	P 121
4448.	SSCR Newsletter – Social Science Research Council	P 1
4470.	Studies in Family Planning	D 2
4507.	T-I-T Journal of Life Sciences	Sz 3
4559.	Theory and Society	D 2
4837.	Zeitschrift für Ethnologie	Sz 1/2

A Social Sciences Citation Index és a Social SCISEARCH anyaga.
A Magyarországon két példányban, de mindkét példányban vidéken lévő folyóiratok

MTA Könyvtárának nyilvántartási száma	Folyóirat címe	A lelőhely kódjele
1949.	Hospitals – Journal of the American Hospital Association	P 10, Szfv 7
2125.	International Dental Journal	D 2, P 10
2548.	Journal of Environmental Management	D 1, G 1
2565.	Journal of Experimental Zoology	Sz 3, Ti 3
4101.	Rendiconti di Gastro-Enterologia	J 7, Sz 2,
4257.	Scandinavian Journal of Dental Research	D 2, P 10
4579.	Tissue and Cell	Sz 3, D 2
4597.	Transactions American Society Artificial Internal Organs	D 2, Sz 2

A 3–6 mellékletben szereplő könyvtárak, intézmények és vállalatok kódjelei

D 1	Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára	P 1	Pécsi Egyetemi Könyvtár
D 1/7	KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen	P 1/2	Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar
D 1/8	KLTE Pedagógiai Tanszék, Debrecen	P 10	Pécsi Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára
D 1/30	KLTE Meteorológiai Tanszék, Debrecen	P 121	Pollack Mihály Műszaki Főiskola Információs Dokumentációs Könyvtári Osztály, Pécs
D 1/32	KLTE Növénytan Tanszék és Botanikus Kert, Debrecen	S 1	Erdészeti és Faipari Egyetem Központi Könyvtára, Sopron
D 1/33	KLTE Állattani Tanszék, Debrecen	S 30	MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézete, Sopron
D 2	Debreceni Orvostudományi Egyetem Kenézy Könyvtára	Sz 1	József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtára, Szeged
D 31	MTA Napfizikai Observatórium, Debrecen	Sz 1/1	JATE Bolyai Intézet, Szeged
D 4	Agrártudományi Egyetem Könyvtára, Debrecen	Sz 1/2	JATE Embertani Tanszék, Szeged
Dgy 4	Lenin Kohászati Művek, Diósgyőr	Sz 1/11	JATE Szerves Kémiai Tanszék, Szeged
G 1	Agrártudományi Egyetem, Gödöllő	Sz 1/70	JATE Mikrobiológiai Tanszék, Szeged
Gyu 5	Békésmegyei Tanács Kórháza, Gyula	Sz 2	Szegedi Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára
Hha 1	Állattenyésztési Kutatóintézet, Herceghalom	Sz 3	MTA Szegedi Biológiai Központ. Tudományos és Tájékoztató Szolgálat, Szeged
Ir 1	Takarmánytermesztési Kutatóintézet, Irgszemcse	Sza 6	Haltenyésztési Kutató Intézet, Szarvas
J 7	Városi Tanács Kórháza, Jászberény	Szfv 7	Megyei és Városi Kórház, Székesfehérvár
Ka 2	Városi Tanács Kórháza, Kalocsa	Szl 2	Damjanich János Múzeum, Szolnok
Ke 62	Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola, Kecskemét	Ti 3	MTA Biológiai Kutató Intézete, Tihany
M 1	Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc	V 1	Vegyipari Egyetem, Veszprém
Mo 2	Magyar Tejgazdasági Kísérleti Intézet, Mosonmagyaróvár	V 4	Nehézvegyipari Kutató Intézet, Veszprém
		V 15	Veszprémmegyei Közegészségügyi-Járványügyi Állomás, Veszprém
		V 17	Megyei Tanács Kórháza, Veszprém

Irodalomjegyzék

1. SOLLA PRICE, D. J. de: Little science, big science. New York – London, Columbia University Press, 1963. XV, 119 p.
2. MEADOWS, A. J.: Communication in science. London, Butterworths, 1974. 248 p.
3. PRATT, G. – HARVEY, S.: Information economics. Costs and prices of machine-readable information in Europe. London. 1976. 115 p.
4. CHRISTIAN, R. W.: The electronic library. Bibliographic data basis. New York. 1975. 118 p.
5. MIHAJLOV, A. I. – TARASZOV, E. V. – KULEBJAKIN, A. Z.: Automatizált tudományos–műszaki információs központok hálózatának kiépítési elvei = Tudományos Műszaki Tájékoztató, 25. köt. 9. sz. 1978. p. 401–412.
6. MÁRTA Ferenc: Tudományos információ és az Akadémia = Magyar Tudomány, 23. köt. 12. sz. 1978. p. 881–882.
7. BÜKY Béla: A tudományos tájékoztatás egyik feladatköre: témamegosztási statisztikák készítése és alkalmazása. Bp. Akadémiai Könyvtár, 1964. 16 p. (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei 43. sz.)
8. BÜKYNÉ HORVÁTH Mária: Az Akadémiai Könyvtár kurrens külföldi periodikum állománya az 1970-es években. A hazai akadémiai kutatás szakirodalmi információ igénye. Bp. Akadémiai Könyvtár, 1977. 78 p. (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 3. sz.)
9. DÖRNYEI Sándor: A magyar szakirodalom külföldi referáltsága. Bp. Akadémiai Könyvtár, 1964. 85 p.
10. RÓZSA György: A magyar társadalomtudományok az UNESCO kiadványaiban. Bp. Akadémiai Könyvtár, 1960. 19 p. (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. 20. sz.)
11. RÓZSA György: Résztételünk és lehetőségek a nemzetközi társadalomtudományi dokumentációban. Bp. Akadémiai Könyvtár, 1964. 17 p. (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei 40. sz.)
12. RÓZSA György – BRAUN Tibor: A szakirodalmi információ korszerűsítése a Magyar Tudományos Akadémián = Magyar Tudomány, 23. köt. 12. sz. 1978. p. 910–917.
13. GARFIELD, E.: Hivatkozás-elemzés vagy hagyományos irodalomkutatás = Tudományos Műszaki Tájékoztató, 24. köt. 6. sz. 1977. p. 234–241.
14. COLLIER, H.: Az Institute for Scientific Information adatbázisainak ismertetése. (Előadás az MTA-n, 1978. június. kézirat) 5 p.
15. MALIN, M.: Az Institute for Scientific Information adatbázisainak ismertetése. (Előadás az MTA-n, 1978. június. kézirat) 4(1) p.
16. BRADFORD, S. C.: Documentation. 2. kiad. London, Lockwood, 1953. 200 p.
17. SZÁVA–KOVÁTS Endre: A természettudományi folyóiratirodalom hivatkozás-állományában mért felezési idő változása a publikációrobbanás korában = Tudományos Műszaki Tájékoztató, 23. köt. 1. sz. 1976. p. 3–14.

BÜKYNÉ HORVÁTH M.: Az Institute for Scientific Information (Philadelphia, USA) gépi adatbázisainak alapját képező folyóiratok hozzáférhetősége Magyarországon

Tudománypolitikai döntések hazánkban a Magyar Tudományos Akadémiára bízta az alapkutatási információellátás korszerűsítését. Ez a feladat legeredményesebben gépi adatbázisok felhasználásával oldható meg. Jelen cikk elemzésként készült a Magyar Tudományos Akadémia szakirodalmi információs programjának korszerűsítéséhez az Akadémiai Könyvtár keretében folyó előkészítő munkálatok során. Az volt a cél, hogy az Institute for Scientific Information két gépi adatbázisának, a Science Citation Indexnek és a Social Sciences Citation Indexnek alapját képező forrás-folyóiratok magyarországi hozzáférhetőségét többirányúan megvilágítsák. A vizsgálódások és a következtetések elsősorban az adatbázisok által feldolgozott és az országban meglévő periodikumokra vonatkoznak, de a nagyobb áttekinthetőség érdekében a teljes külföldi folyóiratanyaghoz viszonyítottan is közli a %-os arányszámokat. Jó az arány az országban meglévő periodikumok számát illetően mindkét adatbázis tekintetében (Science Citation Index: 75%; Social Sciences Citation Index: 70%). A cikk a meglévő folyóiratok egész országra kiterjedő elemzése mellett az akadémiai hálózatról még részletesebb adatokat nyújtott. A szerző az adatbázisok által feldolgozott, de az országban meg nem lévő periodikumok tematikai csoportosítását is megadja.

* * *

Mrs. BÜKY, M.: The availability in Hungary of the periodicals processed by the computerised data bases of the Institute for Scientific Information (Philadelphia, USA)

Science policy decisions entrusted the Hungarian Academy of Sciences with the modernization of the information supply of fundamental research. This task might be successfully solved by using machine readable data bases. This article was prepared in the Library of the Hungarian Academy of Sciences in the course of a preparatory work for modernization of the information programme of the Academy. Its intention is to clarify the availability of the source periodicals of the Science Citation Index and the Social Sciences Citation Index. The investigations and conclusions refer primarily to those processed periodicals which are available in Hungary, but provide a broader outlook by presenting percentage ratios referring to the complete base of source periodicals of the two series involved. The ratio of the periodicals available in the country is satisfactory

with regard to both data bases: 75% in the case of SCI and 70% in the case of SSCI. The survey covered the whole country but provides more detailed data concerning the library network of the Hungarian Academy of Sciences. A subject breakdown of periodicals not available in the country is also presented.

* * *

БЮКИ, М.: Доступность журналов в Венгрии, представляющих собой основу машинных баз данных Института научной информации (Institute for Scientific Information, Philadelphia - США)

Совершенствование системы обеспечения информацией фундаментальные исследования в нашей стране было возложено документами по научной политике на Венгерскую Академию наук. Эта задача с наибольшим успехом может быть решена с использованием машинных баз данных. Настоящая статья была составлена в качестве анализа для совершенствования информационной программы Венгерской Академии наук в процессе подготовительных работ, проводимых в рамках Библиотеки Академии наук. При этом поставленная цель заключалась в том, чтобы дать многосторонний анализ доступности в Венгрии журналов-первоисточников, представляющих собой основу двух машинных баз данных Института научной информации а именно Science Citation Index и Social Sciences Citation Index. Исследования и выводы касаются, в первую очередь, периодических изданий, отраженных в базах данных и имеющихся в наличии в Венгрии, однако – с целью обеспечения более полно обозначения вопроса – приведены и процентные соотношения к полной информационной базе упомянутых баз данных. Констатируется, что в стране имеются в достаточно хорошем объеме периодические издания, имеющие отношение к обеим

базам данных: в случае Science Citation Index: 75%, а для Social Sciences Citation Index: 70%. Наряду с данными о наличии в стране рассматриваемых журналов, публикуются более подробные сведения о них относительно академической сети периодические издания, отраженные в этих двух базах данных, но неимеющихся в наличии в стране, были сгруппированы тематически.

* * *

Frau BÜKY, M.: Die Zugänglichkeit der Fachzeitschriften der Datenbasen des Institute for Scientific Information (Philadelphia, USA) in Ungarn

Gemäss wissenschaftspolitischer Entscheidungen erhielt die Ungarische Akademie der Wissenschaften die Aufgabe der Modernisierung der Informationsversorgung der Grundlagenforschung. Diese Aufgabe ist am erfolgreichsten mittels maschineller Datenbasen zu erfüllen. Der vorliegende Bericht wurde in der Bibliothek der Ungarischen Akademie der Wissenschaften während der Vorbereitungsarbeiten der Modernisierung des Informationsprogramms der Akademie ausgearbeitet. Das Ziel der Analyse war, die Zugänglichkeit der Informationsquellen des Science Citation Index und des Social Sciences Citation Index zu erschliessen. Die Untersuchungen und die Schlussfolgerungen beziehen sich in erster Linie auf die in Ungarn vorliegenden Zeitschriften. Im Interesse einer besseren Übersicht werden prozentuelle Angaben hinsichtlich der gesamten bearbeiteten Zeitschriftbestände angegeben. Der Anteil der Zeitschriften, die in Ungarn zugänglich sind, ist günstig: 75% für den Science Citation Index und 70% für den Social Sciences Citation Index. Der Bericht enthält eine detaillierte Analyse des Bestandes im Besitz des Bibliothekszetzes der Ungarischen Akademie der Wissenschaften. Für die in Ungarn nicht zugänglichen Zeitschriften wird ihre thematische Gruppierung angegeben.
